

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

PREDLOG

DVADESET DEVETI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period januar - mart 2021.

Podgorica, jul 2021.

S a d r Ź a j:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	7
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji.....	11
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	14
3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	14
4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	15
5. Instrument pretpristupne podrške - IPA.....	16
5.1. IPA II - 2014-2020	16
Programi Višekorisničke Ipe	16
Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO).....	16
Programi EU	17
Regionalna i teritorijalna saradnja	17
5.2. Tvining i Tajeks.....	20
5.3. Makroregionalne strategije	21

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Crna Gora je u maju 2020. prihvatila **Novu metodologiju pregovora s EU** kao političku inicijativu koja se uklapa u postojeći pregovarački okvir između Crne Gore i EU iz 2012, prepoznajući da ista podstiče dinamiku i kredibilnost pregovaračkog procesa i pokazuje da je politika proširenja živa, aktuelna i da je i dalje među prioritetima država članica. Prvi kvartal 2021. obilježilo je donošenje i predstavljanje konkretnijih smjernica u pogledu primjene Nove metodologije, koje je u vidu **radnog dokumenta** (non-pejpera) o primjeni nove metodologije pregovora za Crnu Goru i Srbiju predstavila Evropska komisija državama članicama u martu 2021, u kojem su istaknuta svojevrsna uputstva za dalju primjenu revidirane metodologije. Uz isticanje da nijedno novo poglavlje neće biti zatvoreno dok se ne ispune **privremena mjerila u poglavljima 23 i 24**, u dokumentu se navodi da je **snažnija politička dimenzija procesa pristupanja** jedan od ključnih elemenata koji može doprinijeti procesu pregovora Crne Gore i Srbije, te će u tom smislu značajnu ulogu imati **međuvladine konferencije i održavanje Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje na najvišem političkom nivou**, sa značajno intenzivnijim i sadržajnijim učešćem država članica EU. Osim transformativnog potencijala koji nosi, proces pristupanja će prema novoj metodologiji pružiti državama kandidatima **mogućnost postepenog uključivanja u sektorske politike EU u onim oblastima gdje** su, po procjeni EU, dovoljno napredovale. U Novoj metodologiji se izdvajaju četiri ključna elementa kao prioriteta u daljem procesu pregovora: **veći fokus na temeljne reforme, snažnije političko upravljanje, povećana dinamičnost i predvidljivost procesa**. Za potrebe potvrđivanja od strane Savjeta za vanjske poslove EU, portugalsko Predsjedništvo Savjetom EU je pripremlilo **inoviranu verziju radnog dokumenta o primjeni nove metodologije pregovora na Crnu Goru i Srbiju**, nakon čega se očekivalo usvajanje **zajedničke pozicije EU** za organizovanje prve političke međuvladine konferencije EU sa Crnom Gorom.¹

Izveštajni period obilježio je nastavak borbe Crne Gore i drugih evropskih država s pandemijom virusa COVID-19. Uz poštovanje propisanih epidemioloških mjera, održan je značajan broj sastanaka crnogorskih zvaničnika sa zvaničnicima država članica Evropske unije (EU) i predstavnicima institucija Unije. Određen broj sastanaka održan je putem elektronske platforme i u formi video-konferencije.

Među sastancima koje je tokom izvještajnog perioda predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** održao sa zvaničnicima država članica EU i predstavnicima institucija EU izdvaja se susret predsjednika Crne Gore sa specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograda i Prištine i druga regionalna pitanja na Zapadnom Balkanu **Miroslavom Lajčakom**, koji je

¹ <https://www.eu.me/eu-ucvrscuje-pravila-za-clanstvo-srbije-i-crne-gore/>
<https://www.eu.me/kordic-return-of-the-debate-on-the-enlargement-on-the-level-of-eu-is-a-positive-signal/>
<https://www.eu.me/montenegro-targets-2025-to-be-ready-for-eu-accession/>

održan 5. III 2021. Specijalni predstavnik EU Lajčak je naglasio očekivanje Brisela da Crna Gora očuva politiku saradnje i usaglašavanja s politikama i stavovima EU, uključujući i kroz konsultacije u definisanju zakonskih propisa i usaglašavanje s mišljenjem Venecijanske komisije. Lajčak je tokom izvještajnog perioda imao sastanke i s ostalim crnogorskim zvaničnicima: premijerom Zdravkom Krivokapićem, predsjednikom Skupštine Aleksom Bečićem i ministrom vanjskih poslova Đorđem Radulovićem. Tokom izvještajnog perioda, predsjednik Crne Gore Đukanović sastao se 9. II 2021. s ministrom vanjskih poslova Slovačke **Ivanom Korčokom**. Tokom sastanka, predsjednik Đukanović je upoznao sagovornika s aktuelnim prilikama u Crnoj Gori nakon parlamentarnih izbora i izrazio očekivanje da će nova Vlada u potpunosti slijediti dosadašnji strateški put Crne Gore u EU i NATO.

Među sastancima koje je tokom izvještajnog perioda predsjednik Vlade **prof. dr Zdravko Krivokapić** održao sa zvaničnicima država članica EU i predstavnicima institucija EU izdvajaju se razgovor s njemačkom kancelarkom Angelom Merkel, sastanak s austrijskim kancelarom Sebastijanom Kurcom (*Sebastian Kurz*), sastanak s predstavnikom EU za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine Miroslavom Lajčakom i sastanak sa šeficom Delegacije EU u Crnoj Gori Oanom Kristinom Popom (*Oana Cristina Popa*). Predsjednik Vlade Krivokapić održao je 27. I 2021. online video sastanak s austrijskim kancelarom **Sebastijanom Kurcom**. Austrijski kancelar Kurc poručio je da ga raduje stav nove Vlade da se obračuna s kriminalom i korupcijom, uz ocjenu da je to dobra vijest i za austrijske i druge strane investitore, koji su voljni da ulažu u Crnu Goru. Predsjednik Vlade Krivokapić sastao se 5. II 2021. sa šeficom Delegacije EU u Crnoj Gori **Oanom Kristinom Popom**. Ambasadorica Popa je ukazala da je za dalji napredak na putu EU integracija od presudne važnosti da Crna Gora ostvari dodatne rezultate, a ne da nazaduje, u sprovođenju reforme pravosuđa. Predsjednik Vlade Krivokapić je 11. II 2021, putem video linka, razgovarao s njemačkom kancelarkom **Angelom Merkel**. Savezna kancelarka Merkel je pozdravila opredijeljenost Vlade Crne Gore i za regionalnu saradnju i ponovila da će Njemačka ostati pouzdan partner Crne Gore na putu evropske integracije. Sastanak sa specijalnim predstavnikom EU za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine **Miroslavom Lajčakom** održan je 4. III 2021. Lajčak je istakao da bez obzira na sve izazove sa kojima se EU trenutno suočava, ostaju dosljedni političari proširenja EU, a Crna Gora je najnaprednija u tom procesu i treba da zadrži status lidera. Poručio je da je značajan adut Crne Gore puna usklađenost sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU te ukazao da prioritet Vlade treba da budu mjerljivi rezultati u poglavljima 23 i 24. Ohrabrio je predstavnike Vlade da se pri donošenju svake važne odluke konsultuju s Evropskom unijom. Takođe, predsjednik Vlade je tokom izvještajnog perioda imao sljedeće sastanke: sastanak s ministrom vanjskih poslova Slovačke **Ivanom Kročokom** (9. II 2021) i sastanak s ministrom vanjskih poslova Republike Italije **Luidijem Di Majom** (*Luigi Di Maio*) (29. III 2021).

Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** je tokom izvještajnog perioda takođe imao sastanak sa specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograd-Priština i druga regionalna

pitanja Zapadnog Balkana **Miroslavom Lajčakom** (5. III 2021). Ključna poruka sastanka je da je Crna Gora u najboljoj poziciji da postane dio evropske porodice te da je zajednički interes da napravimo napredak kada je u pitanju pregovarački proces, zbog čega je važno da Crna Gora ostane u potpunosti posvećena postizanju cilja članstvu u Evropskoj uniji Lajčak je ponovio stavove da će Evropska unija nastaviti da bude snažan promoter članstva Crne Gore u evropskoj zajednici, apostrofirajući neophodnost nadgradnje već sprovedenih reformi u oblasti pravosuđa u saradnji sa evropskim partnerima, kao i postizanje napretka u oblasti slobode medija i suzbijanju kriminala i korupcije. Predsjednik Skupštine Bečić održao je 19. I 2021. online sastanak s predsjednikom Državnog zbora Republike Slovenije **Igorom Zorčičem**. U svijetlu predsjedavanja Slovenije Savjetu Evropske unije, Zorčič je naglasio da će Republika Slovenija nastaviti da pruža podršku Crnoj Gori u daljem procesu evropskih integracija te da će Zapadni Balkan biti među prioritetima budućeg predsjedavanja, uz ocjenu da Evropska unija neće biti kompletna bez zemalja našeg regiona. Predsjednik Skupštine Bečić je 16. II 2021. virtuelnim putem razgovarao s predsjednikom Nacionalnom savjeta Republike Austrije **Wolfgangom Sobotkom** (*Wolfgang Sobotka*). Sobotka je izrazio očekivanje da će parlamentarna bilateralna biti produbljena u predstojećem periodu te iskazao posebno interesovanje za aktuelna politička dešavanja, uz ocjenu da je Crna Gora na nedavnim izborima pokazala demokratsku zrelost, kao i da svi politički akteri u postojećoj kohabitaciji treba da kontinuirano sarađuju. Predsjednik Skupštine sastao se 29. III 2021. s ministrom vanjskih poslova i međunarodne saradnje Republike Italije **Luidijem di Majom** (*Luigi Di Maio*). Ključna poruka sastanka je da će sadržajna i intenzivna komunikacija na bilateralnom i multilateralnom planu u značajnoj mjeri uticati na brojne procese od obostranog interesa, naročito na evropsku perspektivu Crne Gore.

Od sastanaka koje je tokom izvještajnog perioda imao ministar vanjskih poslova **Đorđe Radulović** izdvajaju se odvojeni susreti sa njemačkim saveznim ministrom za vanjske poslove **Hajkom Masom** (*Heiko Maas*) i s vanjskopolitičkim savjetnikom njemačke kancelarke **Janom Hekerom** (*Jan Hecker*), tokom posjete Berlinu u periodu od 14-16. I 2021. Ministar Mas je istakao da je obezbjeđivanje društvenog i institucionalnog konsenzusa ključno za sprovođenje reformi, te da, u tom smislu, Crna Gora, kao lider u procesu evropske integracije, ima posebnu odgovornost. Naglasio je da Crna Gora, dok god predano radi na kvalitetnom sprovođenju reformi, posebno u oblastima 23 i 24, može računati na nedvosmislenu podršku SR Njemačke. Tokom sastanka s vanjskopolitičkim savjetnikom Hekerom, akcentovan je značaj Berlinskog procesa, kao važnog impulsa politici proširenja Zapadnog Balkana. Sagovornici su ocijenili da će sprovođenje reformi u ključnim oblastima doprinijeti cjelokupnoj stabilizaciji regiona koji predstavlja važan segment evropskog sistema bezbjednosti. Takođe, izdvaja se razgovor koji je ministar Radulović imao 1. III 2021. u online formatu s državnim ministrom za Evropu u Saveznom ministarstvu vanjskih poslova Njemačke **Mihaelom Rotom** (*Michael Roth*). Rot je naglasio da je SR Njemačka posvećena evropskim aspiracijama Crne Gore i Zapadnog Balkana, kao i jačanju veza naših

društava i naroda. Njemački ministar je istakao da Crna Gora predstavlja primjer na Zapadnom Balkanu te da cijene posvećenost naše države jačanju vladavine prava, demokratije i medijskih sloboda. Ministar Radulović razgovarao je 24. II 2021. s evropskim komesarom za susjedsku politiku i proširenje **Oliverom Varhelijem**, putem telekonferencijskog poziva. Komesar Varhelji je pozdravio dosadašnje napore Crne Gore na evropskom putu uz jasnu poruku da Vlada može računati na dalju podršku EU u sprovođenju reformi. Evropski partneri, kako je naveo, očekuju da potrebne reforme budu sprovedene konzistentnije u cilju ispunjavanja svih obaveza koje proističu iz pregovaračkog procesa. On je posebno istakao značaj parlamentarnog dijaloga i pravosudnih reformi za nastavak procesa evropske integracije. Uoči sastanka šefova diplomatija zemalja članica NATO, ministar Radulović razgovarao je 23. III 2021. u Briselu, u odvojenom susretu, sa specijalnim predstavnikom EU za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine **Miroslavom Lajčakom**. Na sastanku je naglašena važnost evropskih integracija i proširenja kao najuspješnije politike Evropske unije, koja ima transformativni karakter za države Zapadnog Balkana. Lajčak je istakao da Crna Gora predstavlja „primjer odgovornog odnosa prema evropskoj integraciji i regionalnom dijalogu“, te izrazio uvjerenje da će nastaviti sa uspješnim sprovođenjem politika u cilju što skorijeg članstva u EU.

U izvještajnom periodu, ministar vanjskih poslova Radulović je imao i sljedeće sastanke sa zvaničnicima država članica EU i predstavnicima institucija EU: telefonski razgovor sa zamjenikom direktora Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) **Markom Makovcem** 19. I 2021, sastanak s ministrom vanjskih i evropskih poslova Slovačke Republike **Ivanom Korčokom** 9. II 2021, telefonski razgovor s direktorkom za Zapadni Balkan, Tursku i Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske u Evropskoj službi za vanjske poslove (EEAS) **Angelinom Ajnhorst** (*Angelina Eichhorst*) 11. II 2021, telefonski razgovor sa saveznim ministrom za evropske i vanjske poslove Republike Austrije **Aleksandrom Šalenbergom** (*Alexander Schallenberg*) 17. II 2021, sastanak s ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske **Peterom Sijartom** (*Péter Szijjártó*) 26. II 2021. i sastanak s ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Gordanom Grličem Radmanom** 23. III 2021. Tokom posjete Briselu 24. III 2021. na marginama sastanka ministara vanjskih poslova NATO država članica ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović je, u odvojenim susretima, razgovarao sa šefom diplomatije Finske **Pekom Havistom** (*Pekka Haavisto*), generalnim sekretarom Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) **Stefanom Saninom** (*Stefano Sannino*) i evropskim komesarom za krizni menadžment **Janezom Lenarčičem**. Takođe, ministar vanjskih poslova je održao sastanak sa ministrom vanjskih poslova i međunarodne saradnje Republike Italije **Luidijem di Majom** (*Luigi Di Maio*) 29. III 2021.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su **otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**.

U izvještajnom periodu, u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada je 3. II 2021. i 26. III 2021. donijela **odluke o izmjeni Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG“, br. 11/21 i 34/21).

Vlada je 4. II 2021. donijela **Odluku o Savjetu za vladavinu prava** („Sl. list CG“, broj 13/21).

Vlada je 11. II 2021. usvojila **Informaciju o potrebi unapređenja pregovaračke strukture u procesu evropske integracije Crne Gore**.

Vlada je 18. II 2021. usvojila **Izvještaj o realizaciji Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2020-2022, za 2020**.

Vlada je 18. III 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave** („Sl. list CG“, broj 37/21).

Vlada je 30. III 2021. donijela **Program rada Vlade Crne Gore za 2021. i Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021–2023**.

U okviru reformе javne uprave, Vlada je 4. III 2021. utvrdila **Predlog zakona o dopuni Zakona o državnoj upravi**, kojim se stvaraju preduslovi za drugačiju organizaciju Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, koja će prema konceptu iz Predloga zakona o unutrašnjim poslovima biti sastavni dio Ministarstva unutrašnjih poslova, uz neophodnu samostalnost i specifičnosti u radu i vršenju poslova. Vlada je 18. III 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave** („Sl. list CG“, broj 37/21). Odlukom je određen djelokrug, način rada i sastav članova Savjeta, na čijem čelu će biti predsjednik Vlade. Vlada je 18. III 2021. donijela **Odluku o izmjeni i dopunama Odluke o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija** („Sl. list CG“, broj 36/21). Promjene Odluke su bile neophodne kako bi se uskladila sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave te kako bi se stekli uslovi za donošenje izmjene Rješenja o imenovanju ovog tijela.

U oblasti vladavine prava, Vlada je 4. II 2021. donijela **Odluku o Savjetu za vladavinu prava** („Sl. list CG“, broj 13/21). Shodno Odluci, predsjednik Savjeta je predsjednik Vlade, a zamjenici predsjednika Savjeta su ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava i ministar unutrašnjih poslova. Članovi Savjeta su starješine organa koji su ključni za sprovođenje reformskih aktivnosti u oblasti vladavine prava, a Savjet ima za cilj

praćenje realizacije obaveza iz poglavlja 23 i 24 i prevazilaženje svih potencijalnih izazova u funkcionisanju sistema za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

U poglavljju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u dijelu pravosuđa, Vlada je 16. II 2021. dostavila Venecijanskoj komisiji (VK) na mišljenje set tužilačkih zakona: **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu i Predlog zakona o Tužilaštvu za organizovani kriminal i korupciju**. Venecijanska komisija je 20. III 2021. dala mišljenje na tužilačke zakone. Eksperti VK su posebno izrazili zabrinutost zbog predložene transformacije Specijalnog državnog tužilaštva u Tužilaštvo za organizovani kriminal i korupciju, zbog čega su predlagači odustali od namjere donošenja ovog zakona, fokusirajući se samo na izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu. U dijelu borbe protiv korupcije, Vlada je 28. I 2021. donijela **Rješenje o imenovanju Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou**, u sastavu: dr Dritan Abazović, potpredsjednik Vlade, predsjednik; mr Milojko Spajić, ministar finansija i socijalnog staranja, član; Vanja Čalović Marković, predstavnica NVO, zamjenica predsjednika i Stevo Muk, predstavnik NVO. Za sekretarku Nacionalnog imenuje se Ana Rašović, savjetnica potpredsjednika Vlade Crne Gore za unutrašnju organizaciju i kadrovsku politiku. Vlada je 3. II 2021. donijela **Odluku o izmjeni Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG”, broj 11/21). Vlada je 25. II 2021. donijela **Rješenje o razrješenju zamjenice predsjednika Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG”, broj 21/21), zbog podnošenja ostavke iz formalnih razloga odnosno zbog imenovanja za rukovoditeljku Stručnog tima Savjeta. Vlada je 26. III 2021. donijela **Odluku o izmjeni Odluke o Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije na visokom nivou** („Sl. list CG”, broj 34/21), kojom se, u radu stalnih i povremenih radnih grupa tog tijela, omogućava učešće stručnjaka i predstavnika domaćih ili međunarodnih organizacija ili institucija koji nijesu članovi Savjeta.

U dijelu temeljnih prava, na vanrednoj sjednici Skupštine, koja je održana 20. I 2021, ponovo je usvojen **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica** („Sl. list CG”, broj 8/21), koji je potom, 26. I 2021, potpisan od strane predsjednika države. Skupština je 5. III 2021. formirala **Ženski klub**, koji čine poslanice svih političkih partija zastupljenih u Skupštini. Sporazum o formiranju Ženskog kluba potpisalo je svih 20 poslanica 27. saziva Skupštine. Ciljevi i principi Kluba su afirmacija rodne ravnopravnosti na svim nivoima odlučivanja; podsticaj ženama za veće učešće u političkom i javnom životu; unapređenje položaja žena u svim sferama društva i podsticaj i unapređenje solidarnosti i humanosti, promovisanje volonterizma i međusobnog pomaganja. Vlada je 26. III 2021. donijela **Odluku o Savjetu za prava djeteta** („Sl. list CG”, broj 34/21), koji predstavlja jedan od ključnih nacionalnih mehanizama za ostvarivanje prava djeteta. Savjet će svoj rad temeljiti na uspostavljanju i kreiranju politika usmjerenih na djecu i mlade. Podnošenjem inicijativa te davanjem stručnih

mišljenja i prijedloga, Savjet će doprinositi promociji, prevenciji i zaštiti prava djeteta. Odlukom je propisano da je predsjednik Savjeta potpredsjednik Vlade.

U okviru pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstvo unutrašnje bezbjednosti Sjedinjenih Američkih Država potpisali su 15. I 2021 (pravno neobavezujući) **Memorandum o saradnji između o saradnji u oblasti korišćenja informacija o putnicima**, kojim se omogućuje prenos evidencije podataka o putnicima Ministarstvu unutrašnje bezbjednosti Sjedinjenih Američkih Država, obrada i upotreba istih, u cilju poboljšanja stepena bezbjednosti u obje države. Memorandum je usklađen sa Sporazumom između Sjedinjenih Američkih Država i Evropske unije o korišćenju i prenosu evidencija podataka o putnicima, potpisanim u Briselu 14. I 2011. („Sporazum o evidencijama podataka o putnicima između SAD i EU“). **Peer review misija Evropske komisije na temu integrisanog upravljanja granicom** održana je u periodu od 25. do 29. I 2021. Misiju je predvodio nezavisni ekspert iz Finske, a cilj misije je bila procjena kapaciteta Crne Gore za upravljanje granicom na strateškom, političkom, upravljačkom, administrativnom i operativnom nivou. Vlada je 1. III 2021. donijela **Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave policije**. Vlada je 4. III 2021. utvrdila **Predlog zakona o unutrašnjim poslovima**, kojim je predviđeno da Uprava policije izlazi iz sistema državne uprave i dobija poseban status unutar Ministarstva unutrašnjih poslova, čime će se krenuti s istinskim sprovođenjem reforme u sektoru bezbjednosti. Ministar unutrašnjih poslova je 15. III 2021. obrazovao **Koordinaciono tijelo za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024**, u novom sazivu, a usljed stupanja na snagu nove Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave. Koordinaciono tijelo čine predstavnici organa državne uprave, pravosudnih organa, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i tri predstavnika NVO.

U okviru pregovaračkog poglavlja 5 - Javne nabavke, Vlada je donijela **Pravilnik o načinu rada i korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki** („Sl. list CG“, broj 1/21). Ovim pravilnikom definišu se procedure i prava s kojima ponuđači i naručioci moraju biti upoznati s ciljem što efektivnijeg korišćenja crnogorskog sistema elektronskih javnih nabavki (CeJN). Takođe, Vlada je donijela **Pravilnik o obrascima za sprovođenje postupaka javnih nabavki** („Sl. list CG“, broj 14/21). Pravilnikom se propisuju svi obrasci neophodni za sprovođenje postupaka javnih nabavki. Potpunom valorizacijom pomenutog sistema, Crna Gora će dokazati spremnost za učešće u sistemu javnih nabavki zemalja članica.

U okviru poglavlja 9 – Finansijske usluge, Skupština je 20. I 2021. donijela **Zakon o izmjenama Zakona o sanaciji kreditnih institucija i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama**. Ovim zakonima se uređuje osnivanje, upravljanje, poslovanje, supervizija kreditnih institucija, sanacija kreditnih institucija, finansiranje upravljanje i korišćenje sredstava fonda za sanaciju kreditnih institucija i druga pitanja od značaja za rad i sanaciju kreditnih institucija. Ovim zakonima je u crnogorski pravni sistem

prenesena Direktiva 2013/36 Evropskog parlamenta i Savjeta o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima (tzv. CRD), kao i Direktiva 2014/59 Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava (tzv. BRRD).

U okviru poglavlja 14 – Saobraćajna politika, u oblasti vazdušnog saobraćaja, donijeti su sljedeći podzakonski akti: **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijumima i standardima za nesmetanu upotrebu operativnih površina, objekata, uređaja i oprema na helidromima** („Sl. list CG“, broj 11/21), **Pravilnik o uslovima za koordinisano uvođenje data link usluga u Jedinstveno evropsko nebo** („Sl. list CG“, broj 19/21), **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o standardima i kriterijumima za nesmetanu upotrebu operativnih površina, objekata, uređaja i oprema na aerodromu** („Sl. list CG“, broj 26/21), **Pravilnik o dopunama Pravilnika o koordinisanom uvođenju govorne komunikacije sa razmakom govornih kanala od 8,33 kHz za Jedinstveno evropsko nebo** („Sl. list CG“, broj 28/21), **Pravilnik o dopunama Pravilnika o načinu identifikacije vazduhoplova, karakteristikama i interoperabilnosti sistema za nadzor za Jedinstveno evropsko nebo** („Sl. list CG“, broj 28/21), **Pravilnik o dopunama Pravilnika o uslovima i načinu dodjele i upotrebe kodova Mod S interogatora za Jedinstveno evropsko nebo** („Sl. list CG“, broj 28/21), **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove** („Sl. list CG“, broj 33/21) i **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posadi vazduhoplova** („Sl. list CG“, broj 33/21).

U okviru poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija, Vlada je 12. III 2021. usvojila **Revidirane smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2021-2023**, kojima su ažurirane projekcije rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) i drugih makroekonomskih indikatora za period od 2020-2023. godine, i kojima se utvrđuje srednjoročni budžetski okvir sa limitima potrošnje potrošačkih jedinica prvog nivoa, koji predstavljaju osnov za planiranje budžeta za 2021.

U okviru poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, Skupština je 20. I 2021. donijela **Zakon o izmjeni Zakona o radu** („Sl. list CG“, broj 8/21), koji je usklađen s 14 direktiva EU, u cilju obezbjeđivanja mogućnosti da se opšti kolektivni ugovor zaključi najkasnije do 31. XII 2021. Druge izmjene i dopune Zakona o radu koje su donijete 17. II 2021. odnose se na mirovanje prava iz radnog odnosa i na iznos minimalne zarade (povećanje sa 222 eura na 250 eura). Dalje, 15. II 2021. održana je prva vanredna sjednica Socijalnog savjeta Crne Gore, u čijem radu su učestvovali predsjednik Vlade prof. dr **Zdravko Krivokapić** i predsjednik Skupštine mr **Aleksa Bečić**. U cilju finalizacije Analize sistema socijalne zaštite, iz koje će proizaći Mapa puta za reformu sistema socijalne zaštite,

tokom marta su održane tri radionice s predstavnicima institucija na centralnom nivou, predstavnicima međunarodnih organizacija i lokalnim samoupravama, nevladinim organizacijama i centrima za socijalni rad.

U okviru pregovaračkog poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene, donijeti su sljedeći podzakonski akti: **Pravilnik o obrascu dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i načinu vođenja evidencije u cilju daljeg usklađivanja sa Direktivom 2018/410** („Sl. list CG“, broj 13/21); **Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu verifikacije izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte u cilju daljeg usklađivanja sa Regulativom (EU) 2018/2067** („Sl. list CG“, broj 13/21); **Pravilnik o bližim uslovima pristupa mreži za transport ugljendioksida, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida u cilju daljeg usklađivanja sa Direktivom 2009/31** („Sl. list CG“, broj 12/21); **Pravilnik o uslovima u pogledu kadra i opreme za pravno lice koje vrši verifikaciju izvještaja o emisiji gasova sa efektom staklene bašte u cilju daljeg usklađivanja sa Regulativom 2018/2067** („Sl. list CG“, broj 12/21) i **Pravilnik o izmjeni Pravilnika o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost** („Sl. list CG“, broj 37/21). Takođe, Vlada je 18. II 2021. donijela **Akcionni plan za ispunjavanje završnih mjerila u poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene**. Planirano je polugodišnje izvještavanje o realizaciji obaveza iz navedenog Akcionog plana.

U okviru pregovaračkog poglavlja 28 - Zaštita potrošača i zdravlja, Vlada je donijela **Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o sadržaju evidencije o podacima iz nadzora i evidencije o žalbama potrošača i njihovom rješavanju** („Sl. list CG“, broj 28/21), kojim se definiše vođenje pomenutih podataka u elektronskoj formi. Donošenje ovog pravilnika ima pozitivne efekte na ispunjenje preostalih obaveza iz ovog poglavlja definisanih I završnim mjerilom.

U okviru pregovaračkog poglavlja 29 – Carinska unija, Vlada je 11. III 2021. donijela **Uredbu o carinskoj tarifi za 2021. godinu**. Uredbom se usklađuje visina carinskih stopa s obavezama preuzetim u okviru Svjetske trgovinske organizacije i drugim međunarodnim ugovorima koje je zaključila Crna Gora, a osnovne izmjene za 2021. odnose se na smanjenje carinskih stopa i izmjenu nomenklature.

U okviru pregovaračkog poglavlja 33 – Finansijske i budžetske odredbe, Vlada je 31. III 2021. usvojila **Predlog zakona o budžetu za 2021. godinu**, kojim je predviđen ukupan iznos primitaka i izdataka od 2.455,79 miliona eura.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Kada je riječ o sprovođenju Strategije informisanja, odnosno informisanju javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u izvještajnom periodu su realizovane sljedeće aktivnosti:

15. I 2021 – Predstavljani rezultati javnog mnjenja „Stavovi građana o evropskim integracijama i procesu pristupanja Crne Gore članstvu u EU“

Rezultati istraživanja koje je za potrebe Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori sprovedla Agencija DeFacto u novembru i decembru 2020, pokazuju značajan skok podrške crnogorskih građana članstvu države u Evropskoj uniji - 77,6% crnogorskih građana ima pozitivan stav o Evropskoj uniji (u odnosu na 66,1% u decembru 2019), a 74,8% podržava članstvo svoje države u Evropskoj uniji. Istraživanje pokazuje da bi, ukoliko bi sada bio raspisan referendum, čak 85,7% izašlih glasalo za članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji.

29. I 2021 – Upućen Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje četiri predstavnika/ce za člana/cu Operativnog tijela za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2019-2022.

Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore poziva nevladine organizacije koje se bave informisanjem javnosti o Evropskoj uniji i pristupanju Crne Gore EU, da dostave predloge za izbor četiri predstavnika/ce u sastav Operativnog tijela za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2019-2022.

17. II 2021 – Održane konsultacije glavne pregovaračice sa predstavnicima nevladinih organizacija

Glavna pregovaračica Zorka Kordić je pozdravila dosadašnje učešće predstavnika NVO u radnim grupama za pripremu pristupnih pregovora i doprinos koji su dali reformskim procesima. Istakla je da je Vlada opredijeljena da suštinski unaprijedi saradnju i dijalog s civilnim društvom, u svim oblastima, a posebno u procesu evropske integracije.

Predstavnici NVO-a su dali značajne sugestije u dijelu unapređenja rada pregovaračke strukture, na operativnom nivou, implementacije javnih politika i informisanja građana, kao i u oblastima poboljšanja omladinskih politika, unapređenja prava djece i korišćenja EU fondova. U tom kontekstu su ukazali na potrebu intenziviranja saradnje sa resornim ministarstvima.

2. III 2021 – Objavljen konkurs za najbolji novinski članak o procesu pristupanja Crne Gore EU

Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji Generalnog sekretarijata Vlade, uvažavajući značaj crnogorskih medija za informisanje građana o rezultatima Crne Gore na putu prema Evropskoj uniji, želi da konkursom za novinare zainteresuje medije da izvještavaju o pristupanju Crne Gore Uniji, uticaju procesa na život građana Crne Gore, primjeni evropskih standarda i propisa, usvajanju evropskih vrijednosti i podršci Evropske unije kroz dostupne fondove i realizaciju projekata.

17. III 2021 – Objavljen konkurs za najbolju video priču o procesu pristupanja Crne Gore EU

Ovogodišnjim konkursom želimo da građanima dodatno približimo sljedeće oblasti:

- Uspješni Crnogorci/Crnogorke u Evropi (kako mogu doprinijeti crnogorskom društvu, kako promovišu svoju zemlju u EU)
- Ekološka perspektiva Crne Gore – uspješni projekti vezani za zaštitu životne sredine
- Agenda povezivanja EU i značajni infrastrukturni projekti- koristi za Crnu Goru

17. III 2021 – Promocija redizajniranog sajta www.eu.me

Nakon skoro šest godina postojanja sajta www.eu.me urađen je njegov redizajn, kako bi se korisnicima omogućilo da na što jednostavniji i prijemčiviji način dođu do informacija o procesu evropske integracije Crne Gore.

Cilj redizajna sajta www.eu.me je podsjetiti građanje da na jednom mjestu mogu pronaći sve informacije u vezi s EU integracijom, pregovaračkim procesom, mogu steći uvid u dokumentaciju koja se odnosi na pregovarački proces, dobiti informacije o svakom poglavlju, kao i pregovaračkoj strukturi, imati uvid u kontakte pregovaračkih grupa, itd.

30. III 2021 - Nagradna igra za učenike crnogorskih osnovnih i srednjih škola “Družemoj evropski!”

Generalni sekretarijat Vlade otvara nagradnu igru za učenike crnogorskih osnovnih i srednjih škola povodom obilježavanja Mjeseca Evrope. Zainteresovanim osnovcima i srednjoškolcima se na ovaj način pruža mogućnost da, u kratkoj video formi pošalju poruku svojim vršnjacima iz EU i pokažu im da s njima dijele iste vrijednosti, kao i da se već osjećaju dijelom Evrope.

31. III 2021 - Uspješno završen četvrti Forum „Pitaj ministra“

Razvijanjem mehanizama koji će dalje snažiti mlade i više ih uključivati u procese donošenja odluka, možemo doprinijeti razvoju njihovih potencijala i osigurati napredak cijelog društva, ocijenjeno je tokom Foruma „Pitaj ministra“.

Ministarke prosvjete, nauke, kulture i sporta, i javne uprave, digitalnog društva i medija, Vesna Bratić i Tamara Srzentić, kao i ministri vanjskih poslova i ekonomskog razvoja, Đorđe Radulović i Jakov Milatović, razgovarali su s oko 20 studenata svih univerziteta u Crnoj Gori o pitanjima od značaja za njihovo obrazovanje i profesionalno usavršavanje, a razmijenjena su mišljenja i o aktuelnoj zdravstvenoj i ekonomskoj situaciji u Crnoj Gori.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu nijesu organizovane sjednice Odbora za evropske integracije.

U okviru parlamentarne diplomatije, predsjednik Odbora Branimir Gvozdenović učestvovao je na virtuelnom sastanku predsjedavajućih odborima za evropske poslove parlamenata EU (COSAC), u okviru portugalskog predsjedavanja Savjetu EU. Sastanak COSAC-a održan je 11. I 2021, a obilježila ga je rasprava poslanika na temu prioriteta šestomjesečnog predsjedavanja, kao i konkretnih aktivnosti na nivou EU, koje će se preduzeti u cilju unutrašnje konsolidacije i zajedničke borbe, prvenstveno usmjerene na otklanjanje posljedica pandemije i ekonomski oporavak država članica. U obraćanju evropskim kolegama, predsjednik Odbora naglasio je da proces integracije zahtijeva iskustvo, posvećenost evropskoj ideji i kontinuirani rad na prevazilaženju izazova na različitim nivoima te da fokus treba da bude na očuvanju održive podrške građana članstvu u EU, kao glavnih nosilaca cjelokupnog procesa.

Predsjednik Odbora održao je 10. III 2021. sastanak sa šeficom Delegacije EU u Crnoj Gori, koji je obilježen razgovorom o ključnim temama iz oblasti evropske integracije. Istaknuta je važnost saradnje i zajedničkog djelovanja svih subjekata cjelokupnog procesa u cilju postizanja boljih i vidljivijih rezultata. Predsjednik Odbora je izrazio očekivanje da će Evropska unija pratiti procese u Crnoj Gori te da će Rezolucija Evropskog parlamenta dati jasne smjernice i preporuke za dalje napredovanje Crne Gore na njenom putu ka članstvu u EU. Šefica Delegacije Evropske unije Nj.E. Oana Kristina Popa kazala je da je napredak Crne Gore u procesu integracija neophodan te da je Evropska unija spremna da nastavi da pruža svu potrebnu podršku u cilju dostizanja evropskih standarda.

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Četrnaesti sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora Evropske unije i Crne Gore (ZKO) održan je 1. III 2021, u online formatu. Sastanak ZKO-a je bio posvećen razmatranju trenutnog statusa u odnosima EU - Crna Gora, uključujući Izvještaj za Crnu Goru 2020, odgovor države na pandemiju COVID-19, kao i stanje civilnog društva u Crnoj Gori. Sa sastanka je poručeno da prioritet u radu Vlade ostaje ispunjenje privremenih mjerila u pregovaračkim poglavljima 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, na kojima rad treba da bude sinergijski – uz učešće sve tri grane vlasti.

U periodu 17-18. III 2021. održan je **deseti sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost** između predstavnika Crne Gore i Evropske komisije. Tokom dvodnevog sastanka predstavljen je napredak koji je Crna Gora ostvarila u dijelu jačanja vladavine prava kao ključnoj oblasti u pristupnim pregovorima, s posebnim osvrtom na

aktivnosti koje su u prethodnom periodu realizovane u cilju ispunjenja privremenih mjerila zadatih u poglavljima 23 i 24. Na sastanku je konstatovan izvjestan napredak u brojnim oblastima od značaja, u prvom redu kad je u pitanju bilans rezultata u oblasti sprečavanja korupcije i organizovanog kriminala, uz povećanu svijest i bolju institucionalnu koordinaciju u oblasti trgovine ljudima. Iz EK su istakli da je pojačana međunarodna policijska saradnja dovela do povećanog broja hapšenja članova kriminalnih grupa u Crnoj Gori i u inostranstvu i važnih zaplijena droge, a napravljeni su pozitivni koraci na planu poboljšanja bilansa rezultata u vezi sa zaplijenom droga na granicama.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

U izvještajnom periodu dato je mišljenje na ukupno **26 predloga propisa, od čega je 14 zakona i 12 podzakonskih akata**.

Od ukupnog broja datih mišljenja u **četvrtom kvartalu 2020, osam** akata sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega **četiri** zakona i **četiri** podzakonska akta.

1.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	MUP
2.	Predlog zakona o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računu za plaćanje sa osnovnim uslugama	MFS
3.	Predlog zakona o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama	MFS
4.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju	MFS
5.	Predlog uredbe o Carinskoj tarifi za 2021. godinu	MFS
6.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o higijeni hrane	MPŠ
7.	Predlog odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme	MER
8.	Predlog odluke o utvrđivanju Liste organa nadležnih za inspeksijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača	MER

5. Instrument pretpristupne podrške – IPA

5.1. IPA II – 2014-2020

Tokom izvještajnog perioda, nastavljena je realizacija dijela projekata u okviru programa IPA 2014, dok su svi projekti planirani godišnjim programom IPA 2015 uspješno realizovani. Dodatno, nastavljena je realizacija ugovorenih projekata iz programa IPA 2016, kao i sprovođenje započetih projekata, odnosno ugovaranje preostalih u okviru Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017. Dodatno, nastavljen je rad na ugovaranju programa IPA 2017, dok je kod programa IPA 2018, IPA 2019 i IPA 2020 intenziviran rad na pripremi projektne i tenderske dokumentacije.

Kada je u pitanju pravni osnov za sprovođenje programa, Dopuna 2 Finansijskog sporazuma za program IPA 2018 potpisana je 23. II 2021.

U vezi s pripremom za novu finansijsku perspektivu 2021-2027 - IPA III, tokom izvještajnog perioda započeta je priprema nacрта Strateškog odgovora, kao i priprema opisa projekata za programe IPA 2021 i IPA 2022. U skladu s definisanim rokovima, nacrti opisa projekata za program IPA 2021 dostavljeni su tokom 1 – 31. III 2021. Evropskoj komisiji, na dalje komentare i sugestije.

Kada je u pitanju IPARD II, tokom I kvartala 2021, nastavljen je rad na ugovaranju, realizaciji i isplati sredstava projekata koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljeni javni poziv za Mjeru 1 – Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava i dva javna poziva za Mjeru 3 – Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda. U toku je treći po redu javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za Mjeru 3, u okviru kojeg je poljoprivrednim proizvođačima na raspolaganju novih skoro 11,4 miliona eura podrške. Dodatno, Vlada je 26. III 2021. razmotrila i usvojila IPARD II program, verziju 1.3.

Programi Višekorisničke Ipe

Tokom izvještajnog perioda, nastavljena je komunikacija s Evropskom komisijom i rad na pripremi prvih višekorisničkih programa IPA III, odnosno nacрта akcija predloženih za finansiranje kroz program Višekorisničke Ipe za 2021-2022.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Kada je u pitanju ZIO, Vlada je 25. II 2021. usvojila Informaciju o projektnoj prijavi Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i glavne kanalizacione mreže u Podgorici (faza II), kojom je glavna pregovaračica i nacionalna IPA koordinatorka Zorka Kordić, ovlašćena da kandiduje predloge projekata kroz VI poziv Zapadnobalkanskog investicionog okvira za kofinansiranje investicija. Odluka o finansiranju projekata će biti donešena na sastanku UO koji je planiran za jun 2021.

Vlada je 26. III 2021. usvojila Informaciju o zadacima i značaju rada Nacionalne investicione komisije i donijela Odluku o Nacionalnoj investicionoj komisiji.

Programi EU

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za članstvo. U finansijskoj perspektivi 2014-2020, Crna Gora učestvuje u deset programa Unije: Horizont 2020, Erasmus+, Kreativna Evropa, Cosme, Evropa za građane, Carine 2020, Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI), Fiskalis 2020, Program za rješenja interoperabilnosti i zajedničke okvire za evropsku javnu upravu, privredu i građane – ISA i Program pravde. Godišnji troškovi učešća u ovim programima uplaćivani su u skladu s dinamikom prispjeća obaveza i dobijenim zahtjevima za uplatu od strane Evropske komisije, a iz Instrumenta pretpristupne podrške se obezbjeđuju sredstva za refundaciju dijela troškova učešća. Tokom izvještajnog perioda, zahtjevi za uplatu troškova učešća i zahtjevi za njihovu refundaciju procesuirani su shodno dinamici prispjeća.

Regionalna i teritorijalna saradnja

Zbog proglašenja epidemije zarazne bolesti COVID-19, došlo je do odlaganja održavanja određenog broja događaja i sastanaka važnih za sprovođenje programa prekogranične saradnje, koji će biti realizovani u narednom periodu. Navedena situacija uzrokovala je i usporavanje sprovođenja projekata u okviru programa u kojima učestvuje Crna Gora.

U okviru programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Albanija**, od osam projekata, ukupne vrijednosti 3,2 miliona eura, koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva, u toku je sprovođenje dva projekta, dok je šest projekata uspješno završeno. Kada je riječ o Drugom pozivu, sedam odobrenih projekata ukupne vrijednosti 3,12 miliona eura je u fazi sprovođenja. Zajednički odbor za nadgledanje, na sastanku održanom 9. II 2021, odobrio je Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2020, Plan rada za 2021, kao i Plan komunikacije i vidljivosti za 2021. Nakon odobrenja Zajedničkog odbora za nadgledanje, Izvještaj o sprovođenju Programa za 2020. je, u skladu s procedurom, poslat Evropskoj komisiji 15. II 2021. U sklopu pripremnih aktivnosti za objavu Trećeg poziva organizovana su četiri info dana, dvije trodnevne obuke o upravljanju projektnim ciklusom, kao i projektne klinike za osam neuspješnih aplikacija iz Drugog poziva. Deveto izdanje Biltena *Unapređivanje saradnje* pripremljeno je i poslato zainteresovanim stranama.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje **Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, trenutno se realizuje 12 projekata, s ukupnom vrijednošću od 5,4 miliona eura, ugovorenih kroz Drugi poziv. Za Treći poziv, koji je bio otvoren do 9. II 2021, ukupne vrijednosti 2,28 miliona eura, bilo je moguće dostaviti projektne predloge u okviru tematskih prioriteta koji

se tiču pristupa tržištu rada i okruženja za stvaranje novih radnih mjesta te prevencije i upravljanja rizikom, ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama. Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2020. usvojen je na sastanku Zajedničkog odbora za nadgledanje, održanom 11. II 2021, te shodno proceduri upućen Evropskoj komisiji 15. II 2021.

U okviru programa prekogranične saradnje **Crna Gora - Kosovo**, tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sprovođenje četiri projekta ugovorena u okviru Prvog poziva, dok su tri projekta uspješno završena. U cilju promocije rezultata ostvarenih u okviru procesa ugovaranja projekata Drugog poziva, u Podgorici je 26. I 2021. organizovana svečana konferencija (*Grant Award Ceremony*), na kojoj su dodijeljeni sertifikati korisnicima projekata. U cilju blagovremenog informisanja potencijalnih korisnika Trećeg poziva o mogućnostima koje pruža ovaj program, tokom januara su putem onlajn platforme organizovana dva info dana, na kojima su predstavljene relevantne pojedinosti o programu, uključujući i pravila finansiranja. U cilju osnaživanja kapaciteta potencijalnih aplikanta, u izvještajnom periodu su u Crnoj Gori i na Kosovu organizovane trodnevne obuke o upravljanju projektnim ciklusom (*Project Cycle Management*). Takođe, u cilju pružanja podrške potencijalnim podnosiocima projektnih predloga, tokom izvještajnog perioda su, u formi individualnih konsultativnih sastanaka, organizovane i projektne klinike. Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2020, kao i Godišnji plan rada i Godišnji plan komunikacije i vidljivosti za 2021, odobreni su na sastanku Zajedničkog odbora za nadgledanje, koji je održan 10. II 2021. Nakon što je odobren od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje, Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2020. je 15. II 2021. poslat Evropskoj komisiji. Tokom izvještajnog perioda, započet je prvi ciklus monitoring posjeta projektima ugovorenim u okviru Drugog poziva.

U okviru programa prekogranične saradnje **Srbija - Crna Gora**, sprovode se dva od devet ugovorenih projekata ukupne vrijednosti 2,2 miliona eura, koji su dio Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata. Do kraja 31. III 2021. ugovoreno je sedam projekata, ukupne vrijednosti 2 miliona eura u okviru Drugog poziva za dostavljanje predloga projekata. Ugovaranje preostala dva projekta u okviru ovog Poziva se očekuje u II kvartalu 2021. Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2020. usvojen je na sastanku Zajedničkog odbora za nadgledanje održanom 8. II 2021, te shodno proceduri upućen Evropskoj komisiji 15. II 2021.

U okviru nastavka procesa programiranja nove generacije IPA III Programa, za period 2021-2027, tokom marta 2021. su održani konsultativni sastanci za sva četiri navedena programa, na kojem su predstavnici operativnih struktura razmatrali komentare Evropske komisije na nacrtu programskih dokumenta te dogovorili dalje korake u cilju njihovog unapređenja.

U okviru **Interreg IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, do kraja izvještajnog perioda završen je postupak ugovaranja svih 35 projekata koji su odobreni za finansiranje u okviru Drugog poziva, a čija je ukupna vrijednost 38 miliona eura. Crnogorski partneri ostvarili su učešće u 33 projekta, ukupne vrijednosti 35,24 miliona eura, u okviru kojih na raspolaganju imaju sredstva u iznosu od 10 miliona eura.

Tokom izvještajnog perioda, održan je treći sastanak Radne grupe za programiranje, na kojem je usvojena *Teritorijalna i socijalno-ekonomska analiza programskog područja*. Za potrebe procesa programiranja, 25. III 2021. potpisan je ugovor s agencijom koja će biti angažovana za pružanje usluga izrade Interreg IPA programa saradnje 2021-2027.

Kada je riječ o **trilateralnom Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru**, projekti odobreni i ugovoreni u okviru Prvog poziva i tematski projekti se u najvećoj mjeri uspješno privode kraju. Završetak realizacije projekata iz Prvog poziva prvobitno je planiran za kraj 2020, ali je većini projekata odobren produžetak za šest ili devet mjeseci, zbog nemogućnosti realizovanja određenih aktivnosti zbog pandemije COVID-19. U okviru Drugog ciljanog poziva odobrena su 32 projekta, ukupne vrijednosti 13,23 miliona eura. Crnogorski partneri učestvuju u 20 projekata, ukupne vrijednosti 11,91 miliona eura, od čega je za crnogorske korisnike opredijeljeno 2,35 miliona eura. Implementacija projekata Drugog ciljanog poziva otpočela je krajem 2020.

Nastavljen je rad na programiranju Interreg Ipa CBC programa Italija – Albanija – Crna Gora za 2021-2027. Održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje, na kome su diskutovani ciljevi politika za narednu perspektivu. Takođe, održan je i redovni sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje, u okviru kojeg je konstatovano trenutno stanje implementacije Programa, kao i adekvatno djelovanje kako bi se umanjio rizik od automatskog povlačenja sredstava od strane EK (de-commitment).

U okviru **Dunavskog transnacionalnog programa**, crnogorski partneri trenutno učestvuju u sprovođenju sedam projekata, odobrenih u okviru Drugog i Trećeg poziva. Riječ je o projektima koji su usmjereni na podsticanje razvoja inovacija, održivo korišćenje nacionalne i kulturne baštine, obnavljanje i održavanje ekoloških koridora i poboljšanje institucionalnih kapaciteta korisnika na području Dunavskog regiona. Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju aktivnosti crnogorskih partnera iznosi 813 hiljada eura.

Pored toga, tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Dunavskog transnacionalnog programa za period 2021-2027. Održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje na kome su se razmatrala pitanja programskog budžeta i

komunikacione strategije u okviru naredne finansijske perspektive, a takođe je sproveden i drugi krug javnih konsultacija sa relevantnim institucijama.

Što se tiče **Jadransko-jonskog transnacionalnog programa (ADRION)**, uprkos negativnim efektima izazvanim pandemijom koronavirusa, uspješno je završeno sprovođenje 10 projekata Prvog poziva od ukupno 15 u kojima učestvuju crnogorski partneri. Pored toga, nastavljena je implementacija 20 projekata odobrenih tokom tri poziva u kojima crnogorski partneri imaju budžet od oko 2,8 miliona eura. Projekti se sprovode u oblastima zaštite životne sredine, unapređenja sistema pomorskog saobraćaja i očuvanja prirodnog i kulturnog nasljeđa. Tokom izvještajnog perioda, održan je inicijalni sastanak s partnerima Trećeg poziva na kojem su predstavljeni projektni ciljevi i aktivnosti koje planiraju sprovesti na nivou Crne Gore.

U okviru **Mediterranskog transnacionalnog programa (MED)**, objavljena su dva poziva za projekte. Peti poziv za modularne projekte je otvoren od 1. II do 15. IV 2021, a ograničen je na transfer i usmjeravanje rezultata užeg izbora završenih projekata Interreg MED programa. Uži izbor podrazumijeva završene projekte koji se odnose na sva tri prioriteta MED programa: Inovacije, Nisko-ugljenične strategije i Zaštitu biodiverziteta. Okvirna finansijska alokacija za ovaj poziv iznosi oko 4,6 miliona eura, uključujući i nacionalno kofinansiranje. Poziv za projekte usmjerene na smanjenje emisije štetnih gasova otvoren je od 15. II do 15. IV 2021. Projektni zadatak ovog Poziva se odnosi na mjere za smanjenje negativnog učinka i razvoj metodologije za proračun emisije štetnih gasova. Okvirna finansijska vrijednost ovog Poziva iznosi oko 0,5 miliona eura, uključujući i nacionalno kofinansiranje.

U toku izvještajnog perioda, održana su tri sastanka Radne grupe za programiranje Mediteranskog transnacionalnog programa za period 2021-2027. Predmet sastanaka bili su pregovori oko proširenja Programске teritorije na dodatne tri španske regije, Bugarsku i Sjevernu Makedoniju. Postignut je dogovor oko priključenja navedenih teritorija Programskom području.

5.2. Tvining i Tajeks

Iako je planirano da se završi, zbog pandemije virusa COVID-19 i ograničenja u putovanjima, sprovođenje tvining projekta *Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru*, koji je finansiran u okviru programa IPA 2017 je produženo do 16. V 2021. Glavni partneri na projektu su Finski institut za javno upravljanje i Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, ugovor je vrijedan 950.000 eura, dok je korisnik projekta Uprava za kadrove, odnosno Upravna inspekcija. Završetak ovog projekta se očekuje tokom 2021.

Sprovođenje tvining projekta *Podrška Agenciji za lijekove i medicinska sredstva (CALIMS)* (0,4 miliona eura), koji se finansira sredstvima iz programa IPA 2016 je započeto 29. I 2021. i planirano trajanje je do 28. VII 2022.

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je s redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata TAIEX, imajući u vidu da se realizacija događaja uzimajući u obzir COVID-19 krizu sprovodi online, putem video linka.

5.3. Makroregionalne strategije

Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region

Tokom prvog kvartala 2021, Kancelarija za evropske integracije nastavila je da koordinira i prati sprovođenje Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR). Takođe, naslanjajući se na cjelokupan proces koordinacije i podrške, nastavljeno je i sprovođenje strateškog projekta „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“. U fokusu rada tokom ovog kvartala bilo je praćenje procesa inkorporiranja makro-regionalnih prioriteta i vodećih inicijativa (*flagships*), koji su predloženi Evropskoj komisiji i drugim tijelima na nacionalnom nivou za dalje inkorporiranje u najvažnija programska dokumenta za period 2021-2027. U vezi s ovim procesom, konsultovana su relevantna tijela u zemlji (predstavnicima NIPAK kancelarije i visoki programski službenici u resorima poljoprivrede, saobraćaja, energetike, životne sredine, turizma i kulture) i upoznati s finalnom listom EUSAIR prioriteta i vodećih inicijativa (*flagships*), kao i daljim aktivnostima koje su planirane za drugi kvartal 2021.

Takođe, predstavnici Kancelarije za evropske integracije učestvovali su na 5. EUSAIR Forumu održanom u Beogradu 28-29. I 2021, XIV sastanku EUSAIR Upravnog odbora održanom 11. II 2021. i događaju „Doprinosi prioriteta Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i Strategije EU za Dunavsku regiju (EUSDR) u sprovođenju Ekonomsko-investicionog plana (EIP) za Zapadni Balkan“, koji je održan 2. III 2021. u okviru Nedjelje makro-regionalnih strategija EU. Uz podršku projekta „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“ u okviru 5. EUSAIR Forumu organizovana je posebna tematska sesija na temu „Poboljšanje konkurentnosti proizvodnje slatkovodne akvakulture u Jadransko-jonskom regionu“. Zbog trenutne epidemiološke situacije, svi sastanci održani su putem virtuelnih platformi/kanala.

Strategija Evropske unije za Dunavski region

Sastanak nacionalnih koordinatora Strategije održan je 13. I 2021. Na sastanku je bilo riječi o uključivanju EUSDR prioriteta u programska dokumenta, kao i o planiranim aktivnostima za 2021. Digitalizacija, migracije i klimatske promjene, biće i tema Forumu EUSDR-a, koji će i zaokružiti slovačko predsjedavanje tokom 2021.

U prvoj sedmici marta održana je Nedjelja makroregionalnih strategija, u okviru koje je 2. III 2021. održan sastanak nacionalnih koordinatora Strategije Evropske unije za Dunavski region na kojem je predložena revizija dosadašnjih mapa puta u okviru tematskih prioriteta kako bi se bolje implementirale aktivnosti predviđene revidiranim Akcionim planom. Imajući u vidu složenost i specifičnost prioriteta oblasti u okviru Dunavske strategije, učesnici sastanka su se saglasili da je neophodno organizovanje dodatnih sastanaka i konsultacija na ovu temu, što je i učinjeno 30. III 2021. Na sastanku je predloženo da mape puta treba da uvežu sve predviđene aktivnosti s očekivanim rezultatima i da budu bazirane na glavnim prioritetima definisanim AP. Svaka prioriteta oblast u obavezi je da pripremi detaljne mape puta koristeći n+3 pravilo i da prati treću finansijsku perspektivu 2021-2027.

U narednom periodu, fokus će biti na organizaciji događaja koji će biti van granica EU, što je na liniji napora da se države van EU intenzivnije uključe u upravljanje strategijom. U prilog tome ide i činjenica da će Ukrajina predsjedavati strategijom tokom 2022.

11. sastanak lokalnih EUSDR aktera održan je 29. III 2021. putem video linka. Na sastanku je istaknuto da je jedan od glavnih prioriteta trenutnog slovenačkog predsjedavanja uključivanje mladih u implementaciju Strategije.

Strateški projekat Prioritet IV – Upravljanje Mediteranom (PANORAMED)

Tokom perioda od 1. I - 31. III 2021. usvojena su tri važna dokumenta:

- Komunikacioni Plan za period 2021-2022;
- Plan rada za 2021. i 2022.;
- Drugi izvještaj o prenosu dobrih praksi u oblastima inovacija i migracija.

Predstavnici Kancelarije za evropske integracije učestvovali su na sastanku Upravnog Odbora, održanom putem online platforme 23. III 2021.